

Beneluxmodel

drs. F. Matser – kolonel van de militair psychologische en sociologische dienst*

Ik heb nog nooit een stukje geschreven over materieel. De materieelhoek van de defensieorganisatie is niet mijn kennisdomein. En dan moet je natuurlijk oppassen wat je zegt. Maar het moet er toch maar eens van komen. Ik lees de laatste tijd namelijk veel goed bedoelde analyses over het afstoten van materieel die mij met verbazing vervullen. Want het verhaal rond materieel lijkt me zo simpel dat ik niet kan snappen waarom pientere mensen, zoals mevrouw Eijnsink van de PvdA en andere defensiedeskundigen en Kamerleden, daar over schrijven en praten zonder simpele berekeningen te maken op de achterkant van een frisdrankviltje (u begrijpt dat ik gelet op het ontmoedigingsbeleid bij Defensie voor alcohol en tabak omstrede begrippen als bierviltjes of sigarendozen niet meer in mijn verhalen kan gebruiken).

Terug naar de grotmensenwereld: de inzet van eenheden. Die is tegenwoordig vooral expeditionair. In de afgelopen jaren heeft Nederland eenheden ontplooid in Cambodja, Bosnië, Kosovo, Macedonië, Eritrea, Irak en Afghanistan. Allemaal niet naast de deur. Allemaal pittige infrastructuur. Wat we ook geleerd hebben is dat je er met één of twee rotaties doorgaans niet bent. Vredesoperaties zijn geen *Blitzkrieg*. Repareren van infrastructuur, het creëren van een veiligheidssector, de opbouw van een nieuwe democratie. Allemaal klusjes die we niet in één jaar volbrengen.

Laten we eens voorzichtig concluderen dat de kans groot is dat we de komende tien tot vijftien jaar ook nog regelmatig voor langere tijd

in niet-naast-de-deur buitenland zullen moeten optreden. Er wordt gesproken over Sudan en Congo, maar ook de Kaukasus of een verder verblijf in Afghanistan of de Balkan is niet uitgesloten.

We hebben de afgelopen jaren met de eenheden die we ontplooiden ook steeds materieel ingezet. Tanks, houwitsers, schepen, helikopters, YPR's, ziekenhuizen, noem maar op. En als we zo'n eenheid inzetten dan betekent dat – zonder dat ik daarvoor gestudeerd heb – in mijn ogen:

- er is één eenheid in het inzetgebied (die intensief wordt gebruikt);
- er is één eenheid in Nederland die zich voorbereidt op de specifieke missie en dus intensief oefent;
- er is één eenheid in Nederland die net terug is. Het materieel van die eenheid zal een intensief onderhoudsprogramma moeten ondergaan waarbij vier tot zes maanden vaak nog (te) kort is;
- gedurende die hele fase zullen in alle drie bovengenoemde eenheden contracten aflopen en mensen moeten worden vervangen. Die vervangers moeten worden opgeleid en getraind. Dus een vierde set materieel moet in Nederland staan bij de opleidingseenheden. Die set zal daar eveneens intensief worden gebruikt;
- van de voorgaande vier 'materieelsets' worden er dus drie intensief gebruikt. Het kan niet anders of dat leidt tot schade, slijtage en verlies van (delen van) dat materieel. Daarom moet er rekening worden gehouden met modificatieprogramma's en gevechtsverliezen (er schijnen soms zelfs mensen op onze spullen te schieten). Je zult dus ook nog een ruil- en reservevoorraad achter de hand moeten houden.

* Op deze plaats vindt u afwisselend een bijdrage van kolonel (KL) Frans Matser en majoor der mariniers Marc Houben.

Iedere leek – zoals ik – op het gebied van materieel kan dus heel snel tot de conclusie komen dat je alles wat je ooit nodig denkt te hebben in het voorterrein minimaal keer vijf in je organisatie moet hebben. Dat geldt voor schepen, tanks, helikopters, aggregaten... Voor alles eigenlijk. En dat is dan het absolute minimum waarbij elke verstoring tot problemen leidt.

Het ambitieniveau van Nederland is twee bataljonsequivalenten gedurende langere tijd te kunnen uitzenden. Als we ervan uitgaan dat elk van de drie grote krijgsmachtdelen dus steeds één bataljon moet kunnen leveren, dan heeft bijvoorbeeld het Commando Landstrijdkrachten vijf bataljons nodig om er één in te kunnen

rijke militaire operatie met zes brigades in Indonesië uitvoerde. Hallo, word wakker!

Bovenstaande analyse is waarschijnlijk onvolledig. Er zijn tal van zaken die ik buiten beschouwing heb gelaten. Nationale taken bijvoorbeeld. Er zijn vast veel collega's, die veel meer verstand hebben van materieel, die nog veel verder achter de komma door kunnen rekenen. Maar ik hou het hier graag simpel. Laten we nu alsjeblieft niet iedere week weer een nieuw plannetje verzinnen om de 'ijzerwinkel' van Defensie verder uit te kleden. Doek dan het leger op en laat de Amerikanen en straks de Chinezen alle problemen in de wereld alleen – en op hun eigen manier – oplossen.

Laten we niet iedere week een nieuw plannetje verzinnen om de 'ijzerwinkel' van Defensie verder uit te kleden

zetten. Dat wil zeggen dat het langdurig inzetten van afdelingen veldartillerie, logistieke bataljons of tankbataljons voor de Nederlandse landmacht dus al lang geen optie meer is. Bij dit soort eenheden is ons ambitieniveau al gedaald tot de omvang van één compagnie. Natuurlijk kan zo'n compagnie als onderdeel van een grotere eenheid goed werk doen. Maar het is wel de grens tot waar we kunnen gaan.

Nederland, een land met ruim zestien miljoen inwoners en de zestiende wereldeconomie, kan voor expeditie-inzet één tankeskadron of één batterij veldartillerie op de mat brengen. We hebben het dan over hetzelfde land dat met een door de oorlog totaal ontwrichte economie tussen 1945 en 1950 permanent een omvang-

Maar dan moeten we hier in Nederland ook accepteren dat we niet mee mogen praten als er een besluit tot inzet wordt genomen. En we moeten dan ook accepteren dat elke vorm van kritiek op de uitvoering van militaire operaties alleen maar hoongelach zal opleveren van het type 'de beste stuurman staat aan wal'. Sommige mensen noemden zo'n 'uitgeklede' en onmachtige krijgsmacht wel eens schertsend het 'Belgische model'. Maar we moeten geloof ik erg gaan oppassen dat het niet het 'Beneluxmodel' wordt.

Politici die werkelijk geïnteresseerd zijn in het brengen van veiligheid en stabiliteit in de wereld moeten bereid zijn te investeren in een goed uitgeruste krijgsmacht. Investeren in personeel én in materieel. ■